

An Bhruiséil, 30 Meitheamh 2023
(OR. en)

11156/23

ECOFIN 680
UEM 214
SOC 505
EMPL 356
COMPET 700
ENV 779
EDUC 292
RECH 324
ENER 415
JAI 927
GENDER 156
ANTIDISCRIM 150
JEUN 194
SAN 431

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Uimh. an doic. roimhe seo:	9850/1/23 REV 1
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2023) 624 final
Ábhar:	MOLADH ÓN gCOMHAIRLE maidir le Clár Náisiúnta na Slóivéine um Athchóiriú 2023 agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár Cobhsaíochta na Slóivéine 2023

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo an dréachtmholadh thuasluaite ón gComhairle, mar a pléadh sa Chomhairle agus sa Chomhairle Eorpach é, bunaithe ar Mholadh COM (2023) 624 final ón gCoimisiún.

MOLADH ÓN gCOMHAIRLE

an ...

maidir le Clár Náisiúnta na Slóivéine um Athchóiriú don bhliain 2023 agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár na Slóivéine um Chobhsaíocht don bhliain 2023

TÁ COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 121(2) agus Airteagal 148(4) de,

Ag féachaint do Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle an 7 Iúil 1997 maidir leis an bhfaireachas ar riochtaí buiséadacha, agus an faireachas ar bheartais eacnamaíocha agus a gcomhordú¹, a neartú agus go háirithe Airteagal 5(2) de,

Ag féachaint don mholadh ón gCoimisiún Eorpach,

Ag féachaint do na rúin ó Pharlaimint na hEorpa,

¹ IO L 209, 2.8.1997, lch. 1.

Ag féachaint do na conclúidí ón gComhairle Eorpach,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Fostaíochta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Eacnamaíoch agus Airgeadais,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Chosaint Shóisialta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Beartas Eacnamaíoch,

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Tháinig Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle², lenar bunaíodh an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta ('an tSaoráid'), i bhfeidhm an 19 Feabhra 2021. Leis an an tSaoráid, soláthraítear tacaíocht airgeadais do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí a chur chun feidhme, agus í mar spreagadh fioscach arna mhaoiniú ag an Aontas. I gcomhréir le tosaíochtaí an tSeimeastair Eorpaigh, leis an tSaoráid, rannchuidítear le téarnamh eacnamaíoch cuimsitheach agus le cur chun feidhme athchóirithe agus infheistíochtaí atá inbhuanaithe agus a spreagann fás, go háirithe athchóirithe agus infheistíochtaí chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chur chun cinn agus chun cur le hathléimneacht gheilleagair na mBallstát. Cuidíonn sí freisin ó thaobh an t-airgeadas poiblí a neartú agus borradh a chur faoin bhfás agus faoin gcruthú post sa mheántearma agus san fhadtearma, ó thaobh an comhtháthú críochach a fheabhsú laistigh den Aontas agus ó thaobh tacú le cur chun feidhme leanúnach Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta. Rinneadh an ranniocaíocht airgeadais uasta in aghaidh an Bhallstáit faoin tSaoráid a thabhairt cothrom le dáta an 30 Meitheamh 2022, i gcomhréir le hAirteagal 11(2) de Rialachán (AE) 2021/241.

² Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17).

- (2) An 22 Samhain 2022, ghlac an Coimisiún an Suirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2023, rud a chuir tús le Seimeastar Eorpach 2023 um chomhordú an bheartais eacnamaíoch. An 23 Márta 2023, d'fhorghuainigh an Chomhairle Eorpach tosaíochtaí an tSuirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2023, tosaíochtaí atá dírithe ar na ceithre ghné den inbhuanaitheacht iomaíoch. An 22 Samhain 2022, ar bhonn Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus gComhairle³, ghlac an Coimisiún freisin Tuarascáil 2023 maidir leis an Sásra Foláirimh, tuarascáil nár sainaithníodh an tSlóivéin inti mar cheann de na Ballstáit a bhféadfadh míchothromaíochtaí a bheith ag baint di nó a d'fhéadfadh a bheith i mbaol míchothromaíochtaí. Dá bhrí sin, ní bheadh gá le grinn-athbheithniú. An dáta céanna, ghlac an Coimisiún tuairim freisin maidir le dréachtphlean buiséadach na Slóivéine don bhliain 2023. Ghlac an Coimisiún moladh freisin le haghaidh moladh ón gComhairle maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro agus togra le haghaidh Thuarascáil Chomhpháirteach 2023 ar Fhostaíocht, ina ndéantar anailís ar chur chun feidhme na dTreoirí Fostaíochta agus phrionsabail Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta. Ghlac an Chomhairle an Moladh maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro⁴ ('Moladh 2023 maidir leis an limistéir euro') an 16 Bealtaine 2023 agus an Tuarascáil Chomhpháirteach ar Fhostaíocht an 13 Márta 2023.
- (3) Cé go bhfuil athléimneacht shuntasach á léiriú ag geilleagair an Aontais, tá drochthionchar ag an gcomhthéacs geopholaitiúil orthu fós. Agus an tAontas ag seasamh go daingean leis an Úcráin, tá clár oibre beartais eacnamaíoch agus shóisialta an Aontais dírithe sa ghearrthéarma ar dhrochthionchar na suaití fuinnimh a laghdú, i gcás teaghlaigh leochaileacha agus gnólachtaí leochaileacha araon, agus sa mheántéarma ar iarrachtaí a choinneáil ar bun chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a bhaint amach, ar thacaíocht a thabhairt d'fhás inbhuanaithe cuimsitheach, ar an gcobhsaíocht mhaicreacnamaíoch a chosaint agus ar an athléimneacht a mhéadú. Tá sé dírithe go láidir freisin ar iomaíochas agus táirgiúlacht an Aontais a mhéadú.

³ Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Samhain 2011 maidir le míchothromaíochtaí maicreacnamaíoch a chosc agus a cheartú (IO L 306, 23.11.2011, lch. 25).

⁴ Moladh ón gComhairle an 16 Bealtaine 2023 maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro (IO C 180, 23.5.2023, lch. 1).

- (4) An 1 Feabhra 2023, d’eisigh an Coimisiún teachtaireacht dar teideal ‘Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais don Ré Ghlan-Nialasach’ (‘Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais’). Is é is aidhm do Phlean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasachta an Aontais agus chun tacú leis an aistriú tapa chuig an aeráidneodracht. Is comhlánú é ar na hiarrachtaí leanúnacha faoin gComhaontú Glas don Eoraip agus faoi REPowerEU. Is é is aidhm dó freisin timpeallacht níos tacúla a sholáthar chun acmhainneacht mhonaraíochta an Aontais a mhéadú i dtaca leis na teicneolaíochtaí glan-nialasachta agus leis na táirgí glan-nialasachta a bhfuil gá leo chun spriocanna uailmhianacha aeráide an Aontais a bhaint amach, agus chun a áirithiú go mbeidh rochtain ar amhábhair chriticiúla ábhartha, lena n-áirítear trí fhoinsiú a éagsúlú, trí shaothrú cuí a dhéanamh ar acmhainní geolaíochta sna Ballstáit agus trí athchúrsáil na n-amhábhair a uasmhéadú. Is ar cheithre cholún atá Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais bunaithe: timpeallacht rialála intuartha agus shimplithe, rochtain níos tapúla ar mhaoiniú, scileanna a fheabhsú, agus trádáil oscailte do shlabhraí soláthair athléimneacha. An 16 Márta 2023, d’eisigh an Coimisiún teachtaireacht eile dar teideal ‘Iomaíochas fadtéarmach an Aontais: níos faide ar aghaidh ná 2030’, teachtaireacht a leagadh amach de réir naoi spreagadh a threisiúnn a chéile ar mhaithe le hoibriú i dtreo creat rialála lena bhfeabhsófaí an fás. Socraítear leis tosaíochtaí beartais arb é is aidhm dóibh feabhsuithe struchtúracha, bearta infheistíochta dea-dhírithithe agus rialála a áirithiú le haghaidh iomaíochas fadtéarmach an Aontais agus a Bhallstát. Cuidiúnn na moltaí thíos ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na tosaíochtaí sin.

- (5) In 2023, tá an Seimeastar Eorpach um chomhordú an bheartais eacnamaíoch fós ag forbairt i gcomhréir le cur chun feidhme na Saoráide. Tá cur chun feidhme iomlán na bpleananna téarnaimh agus athléimneachta fós riachtanach chun go mbainfear amach na tosaíochtaí beartais faoin Seimeastar Eorpach, ós rud é go dtugann na bpleananna aghaidh ar iomlán na moltaí tírshonracha ábhartha a eisíodh le blianta beaga anuas, nó ar fhothacar mór díobh. Tá moltaí tírshonracha 2019, 2020 agus 2022 fós chomh hábhartha céanna maidir le bpleananna téarnaimh agus athléimneachta arna n-athbhreithniú, arna dtabhairt cothrom le dáta nó arna leasú i gcomhréir le hAirteagail 14, 18 agus 21 de Rialachán (AE) 2021/241.
- (6) Is é is aidhm do Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁵ ('Rialachán REPowerEU'), a glacadh an 27 Feabhra 2023, deireadh a chur go tapa le spleáchas an Aontais ar allmhairí breosla iontaise ón Rúis. Cuirfidh sé sin le slándáil fuinnimh agus le héagsúlacht sholáthar fuinnimh an Aontais, agus ag an am céanna, méadóidh sé glacadh na bhfoinsí in-athnuaite fuinnimh, acmhainneachtaí stórála fuinnimh agus an éifeachtúlacht fuinnimh. Le Rialachán REPowerEU, cuirtear ar chumas na mBallstát caibidil nua REPowerEU a chur lena bpleananna náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta chun go maoinofar athchóirithe agus infheistíochtaí rithábhachtacha a chuideoidh le cuspóirí REPowerEU a bhaint amach. Cuideoidh na hathchóirithe agus na hinfeistíochtaí sin freisin ó thaobh borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasachta an Aontais mar a leagtar amach i bPlean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais, agus tabharfaidh siad aghaidh ar na moltaí tírshonracha a bhaineann le fuinneamh arna n-eisiúint chuig na Ballstáit in 2022 agus, i gcás inarb infheidhme, in 2023. Le Rialachán REPowerEU, tugtar isteach catagóir nua de thacaíocht airgeadais neamh-in-aisíochta, atá á cur ar fáil do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí nua a bhaineann le fuinneamh a mhaoiniú faoina bpleananna téarnaimh agus athléimneachta.

⁵ Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Feabhra 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/241 a mhéid a bhaineann le caibidlí REPowerEU i bpleananna téarnaimh agus athléimneachta agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) 2021/1060 agus (AE) 2021/1755, agus Treoir 2003/87/CE (IO L 63, 28.2.2023, lch. 1).

(7) An 8 Márta 2023, ghlac an Coimisiún teachtaireacht lena gcuirtear treoraíocht ar fáil maidir leis an mbeartas fioscach 2024 ('teachtairacht an 8 Márta 2023'). Is é is aidhm di tacú le hullmhú chláir na mBallstáit um chobhsaíocht agus um chóineasú, agus an comhordú beartais a neartú ar an gcaoi sin. Thug an Coimisiún chun cuimhne go ndéanfar clásal éalaithe ginearálta an Chomhshocraithe Cobhsaíochta agus Fáis a dhíghníomhachtú i ndeireadh 2023. D'éiligh an Coimisiún go mbeadh beartais fhioscacha ann in 2023-2024 a d'áiritheodh an inbhuanaitheacht fiachais sa mheántéarma agus a mhéadódh an acmhainneacht fáis ar bhealach inbhuanaithe agus iarradh ar na Ballstáit a leagan amach ina gclár um chobhsaíocht agus um chóineasú 2023 conas a áiritheoidh a bpleananna fioscacha go n-urramófar luach tagartha an Chonartha, is é sin 3 % den olltáirgeacht intíre (OTI), agus go n-áiritheofar laghdú inchreidte leanúnach an fhiachais, sin nó conas a choinneofar an fiachas ar leibhéal stuama sa mheántéarma. D'iarr an Coimisiún ar na Ballstáit freisin deireadh a chur de réir a chéile le beartais fhioscacha náisiúnta arna dtabhairt isteach chun teaghlaigh agus gnólachtaí a chosaint ar shuaitheadh na bpraghsanna fuinnimh, agus deireadh a chur ar dtús leis na beartais is lú a spriocdhíródh. Thug sé le fios, dá mba rud é gur ghá síneadh a chur le bearta tacaíochta mar gheall ar bhrú a bheith ann an athuair ó thaobh phraghas an fhuinnimh de, gur cheart do na Ballstáit na bearta sin a spriocdhíriú ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha ar bhealach níos fearr. Luaigh an Coimisiún go ndéanfaí na moltaí fioscacha a chainníochtú agus a dhifreáil. Thairis sin, mar a mholtar sa teachtaireacht uaidh an 9 Samhain 2022 maidir le treoirlínte le haghaidh athchóiriú ar chreat rialachais eacnamaíoch an Aontais Eorpaigh, go ndéanfaí na moltaí fioscacha sin a fhoirmliú ar bhonn an ghlanchaiteachais phríomhúil. Mhol sé do na Ballstáit uile leanúint ar aghaidh ag cosaint na hinfheistíochta a mhaoinítear go náisiúnta agus a áirithiú go n-úsáidfean an tSaoráid agus cistí eile an Aontais go héifeachtach, go háirithe i bhfianaise an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh agus na gcuspóirí athléimneachta. Thug an Coimisiún le fios go molfaidh sé don Chomhairle tús a chur, in earrach na bliana 2024, le nósanna imeachta um easnamh iomarcach atá bunaithe ar easnaimh, ar bhonn na sonraí olltoraidh maidir le 2023, i gcomhréir leis na forálacha dlíthiúla atá ann faoi láthair.

- (8) An 26 Aibreán 2023, thíolaic an Coimisiún tograí reachtacha chun athchóiriú cuimsitheach ar rialacha rialachais eacnamaíoch an Aontais a chur chun feidhme. Is é is príomhchuspóir do na tograí inbhuanaitheacht an fhiachais phoiblí a neartú agus fás inbhuanaithe agus cuimsitheach a chur chun cinn sna Ballstáit uile trí athchóirithe agus trí infheistíochtaí. Sna tograí uaidh, díríonn an Coimisiún ar an úinéireacht náisiúnta a fheabhsú, ar an gcreat a shimpliú agus gluaiseacht i dtreo fócas níos meántearmaí, in éineacht le forfheidhmiú éifeachtach agus níos comhleanúnaí. De réir na gConclúidí ón gComhairle an 14 Márta 2023 maidir le treoirlínte le haghaidh athchóiriú ar chreat rialachais eacnamaíoch an Aontais, is é an cuspóir atá ann an obair reachtach a thabhairt i gcrích in 2023.
- (9) An 30 Aibreán 2021, chuir an tSlóivéin a plean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta faoi bhráid an Choimisiúin, i gcomhréir le hAirteagal 18(1) de Rialachán (AE) 2021/241. De bhun Airteagal 19 de Rialachán (AE) 2021/241, rinne an Coimisiún measúnú ar ábharthacht, éifeachtacht, éifeachtúlacht agus comhleanúnachas an phlean téarnaimh agus athléimneachta, i gcomhréir leis na treoirlínte measúnaithe a leagtar amach in Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin. An 28 Iúil 2021, ghlac an Chomhairle a Chinneadh Cur Chun Feidhme maidir le formheas an mheasúnaithe ar phlean téarnaimh agus athléimneachta na Slóivéine⁶. Tá scaoileadh na dtráthchodanna ag brath ar chinneadh a bheith glactha ag an gCoimisiún, arna dhéanamh i gcomhréir le hAirteagal 24(5) de Rialachán (AE) 2021/241, cinneadh á rá go bhfuil an tSlóivéin tar éis na ngarspriocanna agus na spriocanna ábhartha a leagtar amach sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle a chomhlíonadh go sásúil. Tuigtear gurb é atá i gceist le comhlíonadh sásúil, nach ndeachthas siar ar ghnóthú na ngarspriocanna agus na spriocanna a gnóthaíodh roimhe sin.

⁶ 10612/2021 INIT; 10612/2021 ADD 1.

- (10) An 14 Aibreán 2023, thíolaic an tSlóivéin a Clár Náisiúnta um Athchóiriú don bhliain 2023 agus, an 26 Aibreán 2023, thíolaic sí a Clár Cobhsaíochta don bhliain 2023, i gcomhréir le hAirteagal 4(1) de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97. Chun na naisc atá eatarthu a chur san áireamh, rinneadh measúnú ar an dá chlár le chéile. I gcomhréir le hAirteagal 27 de Rialachán (AE) 2021/241, is léiriú é an Clár Náisiúnta um Athchóiriú don bhliain 2023 ar thuairisciú leathbhliantúil na Slóivéine maidir leis an dul chun cinn atá déanta ó thaobh a phlean téarnaimh agus athléimneachta a bhaint amach.
- (11) An 24 Bealtaine 2023, d'fhoilsigh an Coimisiún tuarascáil tíre 2023 d'Éirinn. Rinneadh measúnú sa tuarascáil sin ar dhul chun cinn na Slóivéine ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na moltaí tírshonracha ábhartha a ghlac an Chomhairle idir 2019 agus 2022, agus measadh cur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta na Slóivéine. Ar bhonn na hanailíse sin, léiríodh sa tuarascáil tíre na bearnaí atá ann maidir leis na dúshláin nár tugadh aghaidh orthu sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, sin nó nár tugadh aghaidh orthu ach go páirteach, chomh maith le dúshláin nua agus dúshláin atá ag teacht chun cinn. Leis an tuarascáil, rinneadh measúnú freisin ar dhul chun cinn na Slóivéine ó thaobh Colún Eorpach na gCeart Sóisialta a chur chun feidhme agus ó thaobh príomhspríocanna an Aontais maidir le fostaíocht, scileanna agus laghdú na bochtaineachta a bhaint amach, sin agus ar an dul chun cinn i dtreo Spríocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a bhaint amach.

- (12) De réir sonraí arna mbailíochtú ag Eurostat, tháinig laghdú ar easnamh rialtais ghinearálta na Slóivéine ó 4.6 % de OTI in 2021 go 3.0 % in 2022, agus thit an t-ollfhiachas rialtais ó 74.5 % de OTI ag deireadh 2021 go 69.9 % ag deireadh 2022. An 24 Bealtaine 2023, d’eisigh an Coimisiún tuarascáil faoi Airteagal 126(3) den Chonradh. Pléadh staid bhuiséadach na Slóivéine sa tuarascáil sin, ós rud é go bhfuil sé beartaithe go mbeidh easnamh rialtais ghinearálta na Slóivéine os cionn an luacha tagartha Conartha de 3 % de OTI in 2023. Thángthas ar an gconclúid sa tuarascáil nár comhlíonadh critéar an easnaimh. I gcomhréir leis an teachtaireacht an 8 Márta 2023, níor mhol an Coimisiún nósanna imeachta nua um easnamh iomarcach a thionscnamh in earrach na bliana 2023. Luaigh an Coimisiún, ina dhiaidh sin, go molfadh sé don Chomhairle nósanna imeachta um easnamh iomarcach bunaithe ar easnamh a thionscnamh in earrach na bliana 2024, de réir na sonraí olltoraidh maidir le 2023. Ba cheart don tSlóivéin é sin a chur san áireamh agus a buiséad don bliain 2023 á cur chun feidhme aici, agus le linn di a dréachtphlean buiséadach don bhliain 2024 a ullmhú.
- (13) Na bearta beartais fhioscaigh a rinneadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, is bearta iad a d’imir tionchar ar chomhardú ginearálta an rialtais. In 2022, ar na bearta beartais fhioscaigh sin lenar laghdaíodh an t-ioncam bhí laghdú sealadach na cánach breisluacha (CBL) i dtaca le leictreachas, gás, ciantéamh agus connadh, laghdú sealadach dleachtanna máil i dtaca le breoslaí, gás agus leictreachas, laghdú sealadach na cánach CO₂ i dtaca le breoslaí; agus ar na bearta beartais fhioscaigh sin lenar méadaíodh caiteachas, bhí liúntas méadaithe leanaí ar feadh 2 mhí, liúntas fuinnimh do dhaoine atá leochaileach go sóisialta agus fóirdheontais do ghnólachtaí bunaithe ar phraghsanna a íocadh i gcomparáid le 2021. Measann an Coimisiún gur 1.0 % de OTI a bhí i gceist le glanchostas buiséadach na mbeart sin in 2022. Ina theannta sin, an costas buiséadach a bhain le cosaint shealadach a thairiscint do dhaoine easáitithe as an Úcráin, costas a meastar a bheith ina 0.1 % de OTI in 2022, sin rud eile a d’imir tionchar ar chomhardú ginearálta an rialtais. An tráth céanna, an costas a mheastar a bhaineann le bearta éigeandála sealadacha a bhain le géarchéim COVID-19, chuaigh an costas sin i laghad ionas gur 1.0 % de OTI a bhí ann in 2022, le hais 4.1 % in 2021.

- (14) An 18 Meitheamh 2021, mhol an Chomhairle go gcoinneodh an tSlóivéin⁷ staid fhioscach thacúil in 2022, lena n-áirítear ón spreagadh a cuireadh ar fáil leis an tSaoráid agus go gcaomhnódh sí infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta.
- (15) De réir mheastacháin an Choimisiúin, bhí staid fhioscach⁸ thacúil ann in 2022, ag 1.2 % de OTI, mar a mhol an Chomhairle. Mar a mhol an Chomhairle, lean an tSlóivéin de thacaíocht a thabhairt don téarnamh trí infheistíochtaí atá le maoiniú tríd an tSaoráid. 0.7 % de OTI a bhí ann in 2022 le caiteachas arna mhaoiniú ag deontais faoin tSaoráid agus ag cistí eile de chuid an Aontais (0.8 % de OTI a bhí ann in 2021). Le hinfeistíocht arna maoiniú go náisiúnta soláthraíodh rannchuidiú forleathnaitheach 0.7 pointe céatadáin don staid fhioscach⁹. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe ag an tSlóivéin infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta a chaomhnú, mar a mhol an Chomhairle. An tráth céanna, sholáthar an fás ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta (glan ar bhearta nua ioncaim) rannchuidiú forleathnaitheach dar méid 0.4 pointe céatadáin don staid fhioscach. Ba chuid den rannchuidiú forleathnaitheach suntasach sin tionchar breise beart beartais fhioscaigh a rinneadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú (1.0 % de OTI), agus ba chuid de freisin an costas a bhaineann le cosaint shealadach a thabhairt do dhaoine easáitithe ón Úcráin (0.1 % de OTI). Dá bhrí sin, rinne an tSlóivéin an fás ar chaiteachas reatha arna mhaoiniú go náisiúnta a choinneáil faoi smacht leordhóthanach.

⁷ Moladh ón gComhairle an 18 Meitheamh 2021 ina dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár Cobhsaíochta 2021 na Slóivéine (IO C 304, 29.7.2021, lch. 116).

⁸ Is é rud a bhíonn i gceist le tomhas na staide fiosaí an t-athrú ar chaiteachas príomha (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim), gan bearta sealadacha éigeandála a bhaineann le géarchéim COVID-19 a áireamh, ach lena n-áirítear caiteachas a mhaoinítear trí thacaíocht neamh-inaisíochta (deontais) ón tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais, i gcoibhneas le hacmhainneacht fáis mheántearmaigh. Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach Bosca 1 sna Táblaí Staidrimh Fhioscaigh.

⁹ Sholáthair caiteachas caipitil eile arna mhaoiniú go náisiúnta rannchuidiú forleathnaitheach 0.2 pointí céatadáin de OTI.

- (16) An cás maicreacnamaíoch atá ina bhuntaca leis na réamh-mheastacháin bhuiséadacha i gClár Cobhsaíochta 2023, is cás é atá níos fabhraí ná réamhaisnéis Earraigh 2023 ón gCoimisiún le haghaidh 2023 agus i gcomhréir léi ina dhiaidh sin. Tá sé measta ag an rialtas go dtiocfaidh méadú 1.8 % ar fhíor-OTI in 2023 agus go dtiocfaidh méadú 2.5 % air in 2024. I gcomparáid leis sin, tuartar i Réamhaisnéis an Earraigh 2023 ón gCoimisiún gur fíorfhás OTI is ísle ná sin a bheidh ann in 2023 agus 2024, is é sin 1.2 % agus 2.2 % faoi seach, agus é is cúis leis sin thar aon rud eile rannchuidiú fás níos ísle ó ghlan-onnmhairí.
- (17) Ina Chlár Cobhsaíochta don bhliain 2023, tá an rialtas ag súil go méadóidh easnamh an rialtais ghinearálta go 4.1 % de OTI in 2023. Is léiriú é an méadú in 2023 den chuid is mó ar infheistíocht phoiblí níos airde i ngeall ar dheireadh thréimhse ionsúcháin an chreata airgeadais ilbhliantúil do na blianta 2014 go 2020 a bhí ann roimhe sin agus ar fhóirdheontais arda. De réir Chlár Cobhsaíochta 2023, síltear go dtiocfaidh laghdú ar an gcóimheas idir fiachas ginearálta an rialtais agus OTI ionas gur 69,9 % a bheidh ann ag deireadh 2022, agus gur 68,9 % a bheidh ann ag deireadh 2023. Tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún go mbeidh easnamh rialtais dar méid 3.7 % de OTI ann in 2023. Tá sé sin níos ísle ná an t-easnamh a thuartar i gClár Cobhsaíochta 2023, go príomha mar gheall ar infheistíocht phoiblí níos ísle mar gheall ar shrianta ar acmhainneacht ionsúcháin agus mar gheall ar ionsú níos ísle fóirdheontas agus beart a bhaineann le fuinneamh arna nglacadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú. An cóimheas idir fiachas ginearálta an rialtais agus OTI a thuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, tá sé mórán ar an leibhéal céanna – tuartar gur 69,1 % a bheidh ann ag deireadh 2023.

(18) Na bearta beartais fhioscaigh a rinneadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, meastar go leanfaidh siad de thionchar a imirt ar chomhardú ginearálta an rialtais in 2023. Is bearta iad sin ar cuireadh síneadh leo ó 2022 (go háirithe: laghdú sealadach CBL i dtaca le leictreachas, gás, ciantéamh agus connadh, laghdú sealadach dleachtanna máil i dtaca le breoslaí, gás agus leictreachas, agus laghdú sealadach i dtaca le cáin CO₂ ar bhreoslaí) agus bearta nua ar nós scéim nua agus níos mó le haghaidh fóirdheontais do ghnólachtaí bunaithe ar phraghsanna arna n-íoc i gcomparáid le 2021 agus cúiteamh do dháileoirí leictreachais agus gáis nádúrtha a thugann soláthar do chustaiméirí (mar shampla teaghlaigh nó FBManna) a bhfuil a bpraghsanna leictreachais agus gáis nádúrtha faoi réir uasteorainneacha praghsanna arna leagan síos ag an rialtas. Réamh-mheastar glanchostas buiséadach na mbeart tacaíochta i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún ag 0.9 % de OTI in 2023¹⁰. De réir dealraimh, ní ar na theaghlaigh leochailí ná ar na gnólachtaí is leochailí atá formhór na mbeart dírithe in 2023, ach is iomaí nach ceann nach gcaomhnaíonn an comhartha praghais chun an t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú agus an éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú. Mar thoradh air sin, i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún meastar gurb é 0,1 % de OTI in 2023 méid na mbeart tacaíochta spriocdhírithe atá le cur san áireamh sa mheasúnú ar chomhlíonadh an mholta ón gComhairle an 12 Iúil 2022¹¹ (i gcomparáid le 0,6 % de OTI in 2022). Ar deireadh, deireadh a bheith á chur de réir a chéile le bearta éigeandála sealadacha a bhain le géarchéim COVID-19, a measadh gurb ionann iad agus 1,0 % de OTI, meastar gur rud é sin a rachaidh chun sochair do chomhardú ginearálta an rialtais in 2023.

¹⁰ Is ionann an figiúr agus leibhéal chostas bhuiséadacha bhliantúla na mbeart sin, lena n-áirítear ioncam agus caiteachas reatha chomh maith le – i gcás inarb ábhartha – bearta caiteachais chaipitil.

¹¹ Moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022 maidir le Clár Náisiúnta na Slóivéine um Athchóiriú, agus lena dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár Cobhsaíochta na Slóivéine don bhliain 2022, IO C 334, 1.9.2022, lch. 197.

- (19) Sa Mholadh uaithi an 12 Iúil 2022, mhol an Chomhairle go ndéanfadh an tSlóivéin gníomhaíocht chun a áirithiú go mbeidh, in 2023, fás an chaiteachais reatha phríomha arna mhaoiniú go náisiúnta i gcomhréir le seasamh foriomlán neodrach beartais in 2023¹², agus tacaíocht leanúnach shealadach spriocdhírthe á cur san áireamh le haghaidh na dteaghlach is leochailí agus na ngnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh agus le haghaidh daoine ar a dteitheadh ón Úcráin. Ba cheart don tSlóivéin a bheith ar tinneall chun an caiteachas reatha a chur in oiriúint don staid atá ag síorathrú. Moladh don tSlóivéin freisin cur le hinfheistíocht phoiblí le haghaidh na n-aistrithe glasa agus digiteacha, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, agus an tionscnamh REPowerEU á chur san áireamh, lena n-áirítear trí leas a bhaint as an tSaoráid agus as cistí eile de chuid an Aontais.

¹² Bunaithe ar réamhaisnéis fómhair 2023 ón gCoimisiún, is é an fás aschuir féideartha a dhéanfaidh an tSlóivéin, a úsáidtear chun an staid fhioscach a thomhas, sa mheántearma (meán 10 mbliana), 10.1 % i dtéarmaí ainmniúla.

(20) In 2023, tuartar i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún gur staid fhioscach fhorleathnaitheach a bheidh ann (-1.2 % de OTI), i bhfianaise boillsciú ard. Tagann sé sin i ndiaidh staid fhioscach fhorleathnaitheach a bheidh ann in 2022 (-1,2 % de OTI). An fás ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta (glan ar bhearta nua ioncaim) in 2023, táthar ag tuar go soláthróidh sé rannchuidiú forleathnaitheach dar méid 0.3 % de OTI don staid fhioscach foriomlán. Tá sé sin á thuar in ainneoin chostas na mbeart tacaíochta spriocdhírithle le haghaidh na dteaghlach agus na ngnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh, costas a bhfuil laghdú 0,5 % de OTI tagtha air. Dá bhrí sin, an rannchuidiú forleathnaitheach a ghabhann le caiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta, ní rud é a eascraíonn as an tacaíocht shealadach spriocdhírithle do na teaghlaigh agus na gnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh agus do dhaoine atá ag teitheadh ón Úcráin. Fóirdheontais níos airde (lena n-áirítear bearta fuinnimh) agus méadú ar bhille pá na hearnála poiblí, sin is cúis leis an bhfás forleathnaitheach ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim). Ar an iomlán, an fás a thuartar a thiochfaidh ar chaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta, níl sé i gcomhréir leis an moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022. 1.6 % de OTI a bhí sa chaiteachas a mhaoinítear le deontais faoin tSaoráid agus le cistí eile de chuid an Aontais in 2023, agus sholáthraigh infheistíocht a mhaoinítear go náisiúnta rannchuidiú forleathnaitheach 0.1 pointe céatadán leis an staid fhioscach¹³. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe ag an tSlóivéin infheistíocht bhreise a mhaoiniú tríd an tSaoráid agus trí chistí eile de chuid an Aontais, agus táthar ag tuar go ndéanfaidh sí infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta a chaomhnú. Tá sé beartaithe aici infheistíocht phoiblí a mhaoiniú don aistriú glas, don aistriú digiteach, agus don tslándáil fuinnimh, infheistíocht i mbonneagar iarnróid, i gcosc tuilte, sa tsláinte, agus i dtaighde agus nuálaíocht cuir i gcás, ar rudaí iad a chistítear leis an tSaoráid agus le cistí eile de chuid an Aontais.

¹³ Leis an gcaiteachas caipitil eile a mhaoinítear go náisiúnta, réamh-mheastar go soláthrófar rannchuidiú neodrach de 0.0 pointe céatadán de OTI.

- (21) De réir Chlár Cobhsaíochta 2023, meastar go laghdóidh an t-easnamh rialtais ghinearálta go dtí 2.8 % de OTI in 2024. Is éard a léiríonn an laghdú in 2024, thar aon rud eile, fóirdheontais níos ísle a bheith i gceist tar éis tharraingt siar na mbeart a glacadh chun tionchar eacnamaíoch an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, agus infheistíocht phoiblí níos ísle a bheith i gceist tar éis ionsú cistí ón Aontas a bhain leis gcreat airgeadais ilbhliantúil a bhí ann roimhe sin, creat a dtiocfaidh deireadh leis in 2023. De réir Chlár Cobhsaíochta 2023, meastar go dtiocfaidh laghdú go 66,5 % ar chóimheas fiachais ghinearálta an rialtais le OTI ag deireadh 2024. Ar bhonn na mbeart beartais atá aitheanta ag scoithdháta na réamhaisnéise, tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún easnamh rialtais 2.9 % de OTI in 2024. Tá sé sin níos airde ná an t-easnamh a thuartar i gClár Cobhsaíochta 2023, agus is éard is cúis leis sin, thar aon rud eile, cúiteamh níos airde d'fhostaithe agus sochair shóisialta níos airde. I réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh cóimheas fiachais ghinearálta an rialtais le OTI ar aon dul le 66,6 % ag deireadh 2024.
- (22) Beartaítear le Clár Cobhsaíochta 2023 deireadh a chur de réir a chéile leis na bearta tacaíochta fuinnimh ar fad in 2024. Glacann an Coimisiún leis freisin go ndéanfar bearta tacaíochta fuinnimh a chéimniú amach go hiomlán in 2024. Tá sé sin bunaithe ar an toimhde nach dtiocfaidh aon mhéadú an athuair ar phraghsanna fuinnimh.

- (23) Éilítear le Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 go ndéanfaí feabhas bliantúil ar chomhardú struchtúrach an bhuiséid i dtreo an chuspóra bhuiséadaigh mheántearmaigh, arb é 0.5 % de OTI é an tagarmharc.¹⁴ Agus aird á tabhairt ar bhreithnithe inbhuanaitheachta fiosaí agus ar an ngá atá leis an easnamh a laghdú faoi bhun an luacha tagartha Conartha de 3 % de OTI, bheadh sé iomchuí feabhas de 0.5 % de OTI ar a laghad do 2024 a chur ar an gcomhardú struchtúrach, de réir an Choimisiúin. Chun an feabhas sin a áirithiú, agus i gcomhréir le modheolaíocht an Choimisiúin, níor cheart go rachadh an fás ar ghlanchaiteachas príomhúil¹⁵ arna mhaoiniú go náisiúnta in 2024 thar 5.5 %, mar a léirítear sa Mholadh seo. Ag an am céanna, ba cheart deireadh a chur de réir a chéile leis na bearta tacaíochta fuinnimh atá fágtha (bearta a mheasann an Coimisiún faoi láthair a bhfuil 0.9 % de OTI in 2023 i gceist leo), má cheadaítear sin le forbairtí sa mhargadh fuinnimh, agus deireadh a chur ar dtús leis na bearta is lú atá spriocdhírthe, agus ba cheart na coigiltis ghaolmhara a úsáid chun an t-easnamh rialtais a laghdú. De réir mheastacháin an Choimisiúin, is an toradh a bheadh air sin gur lá ná an t-uasráta fáis atá molta do 2024 an fás a thiocfadh ar an nglanchaiteachas príomhúil. Ina theannta sin, de réir réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún, an fás ar ghlanchaiteachas reatha príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta in 2023, níl sé i gcomhréir leis an moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022. Dá ndeimhneofaí sin a bheith amhlaidh, b'iomchuí fás níos ísle a theacht ar an nglanchaiteachas príomhúil in 2024.
- (24) Is éard a thuartar i réamhaisnéis earraigh 2023 ón gCoimisiún, ach na beartais a bheith gan athrú, gurb é 3.0 % an ráta fáis a thiocfaidh ar an nglanchaiteachas príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta in 2024, rud atá faoi bhun an ráta fáis atá molta.

¹⁴ Le hAirteagal 5 de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97, ceanglaítear freisin coigeartú is mó ná 0.5 % de OTI a dhéanamh i gcás Ballstát a bhfuil fiachas rialtais acu ar mó é ná 60 % de OTI, nó a bhfuil rioscaí níos suntasaí acu maidir le hinbhuanaitheacht fiachais.

¹⁵ Sainmhínítear glanchaiteachas príomha mar chaiteachas a mhaoinítear go náisiúnta glan ó bhearta lánroghnacha ioncaim agus gan caiteachas úis agus caiteachas dífhostaíochta timthriallaí san áireamh.

- (25) De réir Chlár Cobhsaíochta 2023, meastar go laghdóidh infheistíocht phoiblí ó 6,4 % de OTI in 2023 go 5,5 % de OTI in 2024. Is éard is cúis leis an infheistíocht laghdaithe ná laghdú a bheith i gceist ó thaobh infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta agus ó thaobh infheistíocht fhoriomlán arna maoiniú ag an Aontas, ach déanfar infheistíocht níos airde tríd an tSaoráid. Tagraíonn Clár Cobhsaíochta 2023 d'athchóirithe agus d'infheistíochtaí a mheastar a rannchuideoidh le hinbhuanaitheacht an airgeadais phoiblí agus le fás inbhuanaithe agus cuimsitheach. Ar na hathchóirithe agus na hinfeistíochtaí sin, tá infheistíochtaí i mbonneagar iarnróid, sa tsláinte, i dtaighde agus nuálaíocht, agus i ngnéithe den aistriú glas agus den aistriú digiteach atá mar chuid den phlean téarnaimh agus athléimneachta freisin.
- (26) Leagtar amach i gClár Cobhsaíochta 2023 conair fhioscach mheántéarmach go dtí 2026. De réir Chlár Cobhsaíochta 2023, meastar go laghdóidh an t-easnamh rialtais ghinearálta go 2,2 % de OTI in 2025 agus go 1,3 % faoi 2026. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe go bhfanfaidh an t-easnamh rialtais ghinearálta faoi bhun 3 % de OTI ó 2024 ar aghaidh go dtí deireadh Chlár Cobhsaíochta 2023. De réir an Chláir, meastar go dtiocfaidh laghdú ar an gcóimheas ollfhiachais rialtais–OTI ó 66.5 % ag deireadh 2024 go 63.5 % faoi dheireadh 2026.

- (27) Meastar go dtiocfaidh méadú 1.5 pointe céatadáin de OTI ar an gcaiteachas ar chúram sláinte idir 2019 agus 2070 agus tiocfaidh méadú faoi dhó ar chostais cúraim fhadtéarmaigh faoi 2055. Tá meánrioscaí ó thaobh na hinbhuanaitheachta fiosaí roimh an tSlóivéin sa mheántearma agus rioscaí arda san fhadtéarma, agus is é an caiteachas a bhaineann le haosú an daonra is cúis leis sin. Tá tús curtha ag an tír le hathchóirithe cuimsitheacha ar chúram sláinte agus ar chúram fadtéarmach le blianta beaga anuas. Mar sin féin, cuireadh moill ar chur chun feidhme an athchóirithe ar chúram fadtéarmach agus níl maoiniú an athchóirithe sin sa mheántearma ná san fhadtéarma cinntithe go fóill. I bpleanáil an athchóirithe ar chúram sláinte tugtar le fios gur athchóiriú é a chuirfear chun feidhme ina chéimeanna éagsúla, agus béim á leagan ar rochtain ar sheirbhísí ar ardchaighdeán agus ar fheabhas a chur ar chearta sóisialta agus ar an gcuimsiú sóisialta. Ós rud é go gcuirfear brú breise ar an airgeadas poiblí leis sin, beidh sé ríthábhachtach don tSlóivéin tacar beart a chur ar aghaidh lena mbunófar bonn ioncaim cobhsaí nach mbainfidh an taca den chothromaíocht fhioscach sa mheántearma agus san fhadtéarma.
- (28) Leis na leasuithe ar an Acht um Cháin Ioncaim Phearsanta a glacadh i mí na Nollag 2022, chuathas siar ar fhorfhóir na leasuithe a glacadh roimhe sin i mí an Mhárta 2022 lenar beartaíodh cánachas saothair a laghdú agus a d'fhágfadh go n-imreofaí tionchar diúltach buiséid suas le 1.3 % de OTI faoi 2025. I gcomparáid le comhiomlán an Aontais, is sciar beagán níos ísle de OTI atá in ioncam cánach na Slóivéine, agus níl ach tearc-úsáid á baint as roinnt cánacha atá réasúnta fabhrach don fhás. Tá an tSlóivéin ag brath go mór ar chánachas saothair: tá sciar na gcánacha saothair den ioncam iomlán ó chánacha os cionn chomhiomlán an Aontais. Tá cánacha athfhillteacha ar mhaoin dhochorraithe réasúnta íseal sa tSlóivéin (0.5 % de OTI versus meán an Aontais, arb é atá i gceist leis 1.1 % de OTI). Ach athchóiriú cánach a dhéanamh a bheadh glas agus lena gcothófaí an fás, féadfár tacú le comhdhlúthú fhioscach agus le fás inbhuanaithe san fhadtéarma. Le hathchóiriú cánach den sórt sin, d'fhéadfaí éascaíocht a dhéanamh d'aistriú ón gcánachas saothair, ach sciar na gcánacha athfhillteacha maoin a bheith níos mó, agus d'fhéadfaí tacú le cruthú post i ré na glan-nialasachta agus i dtionscail eile lena mbaineann breisluach níos airde. Spreagfadh cánacha saothair níos ísle soláthar saothair freisin, lena n-áirítear soláthar oibrithe oilte agus eachtrannacha.

- (29) I gcomhréir le hAirteagal 19(3), pointe (b), de Rialachán (AE) 2021/241 agus le critéar 2.2 d'Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin, áirítear sa phlean téarnaimh agus athléimneachta tacar fairsing athchóirithe agus infheistíochtaí a threisióinn a chéile agus atá le cur chun feidhme faoi 2026. Tá plean téarnaimh agus athléimneachta na Slóivéine faoi lán seoil, ach baol níos mó áfach go mbeidh moilleanna ann. Chuir an tSlóivéin aon iarraidh amháin ar íocaíocht isteach a chomhfhreagraíonn do 12 cheann de gharsprioscanna agus sprioscanna sa phlean téarnaimh agus athléimneachta agus arb é an toradh a bhí uirthi gur eisíocadh thart ar EUR 49.6 milliún san iomlán. Chun dlús a chur le cur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta na Slóivéine sa timpeallacht dhúshlánach atá ann faoi láthair, is gá struchtúr rialachais agus cumas riaracháin na Slóivéine a neartú, chomh maith lena áirithiú go ndéanfar na cinntí is gá gan mhoill. Baineann sé sin go háirithe le hathchóirithe struchtúracha ar chúram sláinte, ar chúram fadtéarmach agus ar phinsin. San aguisín a ghabhann leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta agus sa chaibidil bhreise maidir le REPowerEU, ba cheart amlíne réalaíoch a leagan síos le haghaidh na n-iarrataí íocaíochta atá fágtha agus ba cheart iad a chur isteach go pras chun aon mhoill nó cur isteach breise ar chur chun feidhme an phlean téarnaimh agus athléimneachta a sheachaint. Trí chaibidil nua REPowerEU a thabhairt isteach go tapa sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, féadfar athchóirithe agus infheistíocht bhreise a mhaoiniú chun tacú le cuspóirí straitéiseacha na Slóivéine i réimse an fhuinnimh agus an aistrithe ghlais. Ar mhaithe leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go rathúil, sin agus bearta eacnamaíochta agus fostaíochta eile taobh amuigh den phlean sin, tá sé tábhachtach i gcónaí údaráis áitiúla agus réigiúnacha, comhpháirtithe sóisialta agus geallsealbhóirí ábhartha eile a bheith rannpháirteach ar bhonn córasach agus éifeachtach, chun a áirithiú go bhfuil freagracht i leith an chláir oibre beartais fhoriomláin roinnte go forleathan.
- (30) D'fhormheas an Coimisiún doiciméid chlársceidealaithe uile na Slóivéine maidir leis an mbeartas comhtháthaithe in 2022. Tá sé ríthábhachtach go rachfar ar aghaidh le cláir an bheartais chomhtháthaithe a chur chun feidhme go tapa sa chaoi gur comhlánú a bheidh iontu ar an bplean téarnaimh agus athléimneachta agus go mbeidh sineirge ann idir iad féin agus an plean sin, an chaibidil REPowerEU san áireamh, ionas go ndéanfar an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chur i gcrích, go méadófar an athléimneacht eacnamaíoch agus shóisialta, agus go mbeidh forbairt chríochach chothrom ann freisin sa tSlóivéin.

(31) Bhí an tSlóivéin spleách, a bheag nó a mhór, ar an Rúis mar sholáthraí aonair gáis nádúrtha don tír sula ndearna an Rúis ionradh ar an Úcráin. Ó 2023 ar aghaidh, áfach, bhí an tSlóivéin in ann tuairim is trian dá soláthar gáis nádúrtha a dhaingniú trí allmhairí ón Ailgéir. Tá ról tábhachtach fós ag an ngás i meascán fuinnimh na Slóivéine (12 %) agus is foinse ríthábhachtach fuinnimh é don tionscal, agus ag an am céanna cuireann sé solúbthacht ar fáil in earnáil na cumhachta. Dá bhrí sin, ba cheart an dícharbónú in earnáil na tionsclaíochta agus na cumhachta a chur chun cinn trí chur in úsáid luathaithe foinsí in-athnuaite agus trí bhearta éifeachtúlachta fuinnimh. Ina plean náisiúnta don fhuinneamh agus don aeráid, leag an tSlóivéin síos sprioc 27 % mar rannchuidiú le sprioc 2030 an Aontais maidir le fuinneamh in-athnuaite. Tá sé sin go mór faoi bhun 37 % den sciar in-athnuaite in 2030, arna ríomh i gcomhréir le hIarscríbhinn II de Rialachán Rialachais (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁶. Bhain an tSlóivéin a sprioc don bhliain 2021 amach ó thaobh an sciar den fhuinneamh san olltomhaltas deiridh fuinnimh a fuarthas ó fhoinsí in-athnuaite (25 %), rud a rinne sí trí úsáid a bhaint as sásra an Aontais Eorpaigh um chomhar trasteorann i gcomhréir le Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹⁷ (trí aistriú staidrimh). Níosann imeachta ceadúcháin le haghaidh suiteálacha fuinnimh in-athnuaite ar scála na heangaí, tá siad sin fós ina scrogall, mar gheall, den chuid is mó, ar na nósanna imeachta casta agus fada comhshaoil, go háirithe i gcás suiteálacha gaoithe, inar féidir le nósanna imeachta maireachtáil suas le roinnt blianta. An sprioc fuinnimh in-athnuaite atá ag an tSlóivéin ina plean náisiúnta nuashonraithe don fhuinneamh agus don aeráid, beidh uirthi an sprioc sin a neartú go mór chun teacht leis na spriocanna aeráide agus fuinnimh AE níos uailmhianaí a leagtar síos sa phacáiste ‘Oiriúnach do 55’ agus sa Phlean REPowerEU. Tháinig laghdú 14 % ar thomhaltas gáis nádúrtha sa tSlóivéin sa tréimhse idir Lúnasa 2022 agus Márta 2023, i gcomparáid leis an meántomhaltas gáis le linn na tréimhse céanna sna 5 bliana roimhe sin, beagán faoi bhun na sprice laghdaithe de 15 %. D’fhéadfadh an tSlóivéin iarrachtaí a fheabhsú chun an t-éileamh ar ghás a laghdú go sealadach go dtí an 31 Márta 2024 i gcomhréir le Rialachán (AE) 2022/1369 ón gComhairle¹⁸.

¹⁶ Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/AE, 2012/27/AE agus 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoracha 2009/119/CE agus (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lch. 1).

¹⁷ Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82).

¹⁸ Rialachán (AE) 2022/1369 ón gComhairle an 5 Lúnasa 2022 maidir le bearta comhordaithe maidir le laghdú ar éileamh ar ghás (IO L 206, 8.8.2022, lch. 1).

(32) I bplean téarnaimh agus athléimneachta na Slóivéine, tá athchóirithe agus infheistíochtaí suntasacha i gceist cheana féin lena ndírítear ar an méid seo a leanas a dhéanamh: (i) sciar na bhfoinsí fuinnimh in-athnuaite san olltomhaltas deiridh fuinnimh a mhéadú; (ii) rochtain ar an eangach leictreachais agus comhtháthú san eangach sin a éascú i gcás saoráidí táirgthe foinsí fuinnimh in-athnuaite; (iii) cur le héifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh poiblí, agus foirgnimh phoiblí a athchóiriú; agus (iv) a fhágáil gur féidir bonneagar a imscaradh do bhreoslaí ionadúla. Cé gur céim thábhachtach iad na bearta faoin bplean téarnaimh agus athléimneachta maidir leis an éagsúlú chun imeacht ó bhreoslaí iontaise, d'fhéadfaí tuilleadh díchill a dhéanamh chun dlús a chur le cur in úsáid foinsí in-athnuaite fuinnimh i ngach earnáil. Ar rudaí a d'fhéadfadh a bheith i gceist leis sin, tá réimsí tosaíochta a ainmniú do shuiteálacha fuinnimh in-athnuaite, nósanna imeachta ceadaithe a shimpliú agus a ghiorrú a thuilleadh, an eangach a neartú maille le bainistiú foriomlán na heangaí a fheabhsú (chun níos mó suiteálacha fuinnimh in-athnuaite a nascadh, go háirithe ar na leibhéil ísealvoltais agus meánvoltais). Ach díriú isteach níos mó ar iompar agus ar bhonneagar atá saor ó astaíochtaí, chuideofaí a thuilleadh le laghdú astaíochtaí gás ceaptha teasa agus le laghdú an spleáchais ar bhreoslaí iontaise.

- (33) Mar gheall ar easnaimh oibrithe agus scileanna in earnálacha agus i ngairmeacha atá ríthábhachtach don aistriú glas, lena n-áirítear teicneolaíochtaí glan-nialasacha a mhonarú, a chur in úsáid agus a chothabháil, tá scrogaill á gcruthú san aistriú chuig geilleagar glan-nialasachta. Chun go laghdófar na ganntanais scileanna agus chun go gcuirfean an cuimsiú sa lucht saothair agus athshannadh an lucht saothair chun cinn, tá sé ríthábhachtach córais oideachais agus oiliúna ar ardchaighdeán a bheith ann a fhreagraíonn d'athruithe ar riachtanais an mhargaidh saothair, chomh maith le bearta spriocdhírithé maidir leis an uas-sciliú agus an t-athsciliú. Chun leas a bhaint as soláthar saothair nach bhfuil leas á bhaint as go fóill, ní mór na bearta sin a bheith inrochtana, go háirithe le haghaidh daoine aonair agus sna hearnálacha agus sna réigiún is mó a ndéanann an t-aistriú glas difear dóibh. Ach an teagasc san eolaíocht, sa teicneolaíocht, san innealtóireacht agus sa mhatamaitic a neartú, d'fhéadfaí treisiú le cumas an chórais oideachais foghlaimoírí a chumasú sa chaoi go mbeadh inniúlachtaí ar a dtoil acu le haghaidh an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh. In 2022, tuairiscíodh ganntanas lucht saothair sa tSlóivéin maidir le 66 ghairm bheatha ina dteastaíonn scileanna agus inniúlachtaí sonracha le haghaidh an aistrithe ghlais. Tháinig méadú ar an ráta folúntas i measc príomhearnálacha ar nós earnáil na tógála (ó 3.5 % in 2015 go 7.0 % in 2022) agus earnáil na monaraíochta (ó 1.2 % in 2015 go 2.6 % in 2022), ionas go raibh an dá earnáil sin os cionn mheáin an Aontais faoi seach, is é sin 4.0 % agus 2.3 %, in 2022.
- (34) I bhfianaise mheasúnú an Choimisiúin, rinne an Chomhairle scrúdú ar Chlár Cobhsaíochta 2023 agus léirítear a tuairim¹⁹ i moladh (1).

¹⁹ Faoi Airteagal 5(2) de Rialachán (CE) Uimh. 1466/97.

(35) I bhfianaise na n-idirnasca dlúth idir geilleagair Bhallstáit an limistéir euro agus a rannchuidiú comhchoiteann le feidhmiú an aontais eacnamaíoch agus airgeadais, mhol an Chomhairle go ngníomhódh Ballstáit an limistéir euro, trína bpleananna téarnaimh agus athléimneachta i measc rudaí eile, chun (i) inbhuanaitheacht fiachais a chaomhnú agus staonadh ó thacaíocht leathan a thabhairt don éileamh comhiomlán in 2023, spriocdhírú níos fearr a dhéanamh maidir leis na bearta fioscacha arna nglacadh chun tionchar na bpraghsanna arda fuinnimh a mhaolú, agus machnamh a dhéanamh ar bhealaí iomchuí chun an tacaíocht a laghdú de réir mar a laghdaíonn an brú ó thaobh praghsanna fuinnimh de; (ii) leibhéal ard infheistíochta poiblí a choinneáil ar bun agus infheistíocht phríobháideach a chur chun cinn chun tacú leis an aistriú glas agus an aistriú digiteach; (iii) tacú le forbairtí pá a mhaolaíonn an cailleanas ó thaobh cumhacht ceannaigh de agus srian a chur ag an am céanna le héifeachtaí indéreacha ar an mboilsciú, sin agus tuilleadh feabhais a chur ar bheartais ghníomhacha maidir leis an margadh saothair mar aon le dul i ngleic le ganntanais scileanna; (iv) feabhas a chur ar an timpeallacht ghnó agus a áirithiú go bhfuil an tacaíocht fuinnimh a thugtar do chuideachtaí costéifeachtúil, sealadach agus spriocdhírthe ar ghnólachtaí inmharthana, agus go bhfuil dreasachtaí le haghaidh an aistrithe ghlais ag baint léi i gcónaí; agus (v) cobhsaíocht mhacrairgeadais a chaomhnú agus faireachán a dhéanamh ar rioscaí, agus leanúint ag an am céanna den obair chun an t-aontas baincéireachta a chur i gcrích. I gcás na Slóivéine, rannchuidíonn moltaí (1), (2), (3) agus (3) le cur chun feidhme an chéad, an dara agus an tríú moladh a leagtar amach i Moladh 2023 maidir leis an limistéar euro,

AG MOLADH LEIS SEO go ngníomhódh an tSlóivéin in 2023 agus 2024 chun an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. Deireadh a chur leis an bearta tacaíochta éigeandála fuinnimh atá i bhfeidhm, agus úsáid a bhaint as na coigiltis ghaolmhara chun an t-easnamh rialtais a laghdú, a luaithe is féidir in 2023 agus 2024. Dá mbeadh gá le bearta tacaíochta nua nó leantacha chun dul i ngleic le méaduithe a thiocthadh an athuair ar phraghsanna fuinnimh, a áirithiú go ndírítear bearta tacaíochta den sórt sin ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha a chosaint, go mbeidís inacmhainne go fíoscach, agus go gcaomhnófaí leo dreasachtaí le haghaidh coigilteas fuinnimh.

Beartas fíoscach stuama a áirithiú, go háirithe trí theorainn nach mó ná 5.5 % a chur leis an méadú ainmniúil ar ghlanchaiteachas príomhúil arna mhaoiniú go náisiúnta in 2024²⁰.

Infheistíocht phoiblí a mhaoinítear go náisiúnta a chaomhnú agus a áirithiú go ndéanfar deontais faoin tSaoráid, agus cistí eile de chuid an Aontais, a ionsú go héifeachtach, go háirithe chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chothú.

I dtaca leis an tréimhse tar éis 2024, leanúint de straitéis fhíoscach mheántéarmach a shaothrú lena bhféachfar le comhdhlúthú a bhaint amach de réir a chéile agus ar bhealach inbhuanaithe, agus lena mbainfidh infheistíochtaí agus athchóirithe a bheidh fabhrach d'fhás inbhuanaithe níos airde, chun staid fhíoscach mheántéarmach stuama a bhaint amach.

Inbhuanaitheacht fhíoscach fhadtéarmach na gcóras cúraim sláinte agus an chórais um chúram fadtéarmach a áirithiú. An t-ioncam ó chánacha a athchothromú ionas gur mó a bheidh foinsí inbhuanaithe lena gcothófaí fás i gceist.

²⁰ Meastar go gcomhfhreagraíonn sé sin d'fheabhas bliantúil de 0.5 % de OTI ar a laghad ar chomhardú an bhuiséid struchtúraigh do 2024, mar a thuairiscítear in aithris 23.

2. Struchtúr rialachais éifeachtach a áirithiú agus an acmhainneacht riaracháin a neartú chun gur féidir leanúint den phlean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go mear agus go leanúnach. Bailchríoch a chur go pras ar an gcaibidil REPowerEU d'fhonn tús a chur go tapa lena cur chun feidhme. Dul ar aghaidh le cur chun feidhme tapa chláir an bheartais chomhtháthaithe, sa chaoi gur comhlánú a bheidh iontu ar an bplean téarnaimh agus athléimneachta agus go mbeidh sineirge ann idir iad féin agus an plan sin.
3. Leanúint d'iarrachtaí allmhairí gáis a éagsúlú agus an spleáchas foriomlán ar bhreoslaí iontaise a laghdú trí dhlús a chur le cur in úsáid foinsí in-athnuaite fuinnimh, go háirithe trí na nósanna imeachta ceadúcháin a shimpliú agus a ghiorrú a thuilleadh, agus tríd an eangach leictreachais a neartú agus bainistiú na heangaí sin a fheabhsú, tríd an digitiú i measc rudaí eile. Cur chun feidhme beart éifeachtúlachta fuinnimh a mhéadú, go háirithe in earnáil na tógála, leictriú na hearnála iompair a chur chun cinn, agus dlús a chur leis na hiarrachtaí beartais atá dírithe ar sholáthar agus ar shealbhú na scileanna agus na n-inniúlachtaí atá ag teastáil don aistriú glas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann na Comhairle

An tUachtarán